



www.cpv-info.lv



Cilvēka Papilomas Vīruss

UZMANIES!

*Kas ir CPV un kā
ar to var inficēties?*

*Kādas slimības
ir saistītas ar CPV?*

Kā sevi pasargāt no CPV?



Ar saīsinājumu CPV apzīmē cilvēka papilomas vīrusu.



1

CPV ir ļoti lipīgs vīruss. Visbiežāk izplatās jebkāda veida dzimumkontakta laikā. Tomēr tas ir tik lipīgs, ka to var arī pārnēsāt, vien saskaroties ar gļotādu un neveicot dzimumaktu.¹

2

CPV infekcija paliek nepamanīta mēnešiem vai pat gadiem ilgi un tā var izraisīt gan labdabīgus, gan ļaundabīgus dažādu orgānu audzējus.²

3

Vakcinācija pret CPV stimulē antivielu veidošanos pret deviņiem vakcīnas CPV tipiem, palīdzot aizsargāt pret CPV izraisītām slimībām: dzemdes kakla, vulvas, maksts un anālās atveres pirmsvēža bojājumiem un vēzi, kā arī pret dzimumorgānu smailām kondilomām.



*Seksuālā ziņkāre sākas agri.
Pirmā intīmā pieredze ir daļa
no kļūšanas par pieaugušo.*

*Tauriņi vēderā ir aizraujoša un pilnīgi
jauna, spārnojoša pieredze.*

17,5

gadi

**Vidējais vecums, kad uzsāk
dzimumdzīvi Latvijā³**

Kas ir CPV un kā ar to VAR inficēties?



CPV ir ļoti izplatīts vīruss, kas skar gan sievietes, gan vīriešus. Mūsdienās ir zināmi vairāk nekā 200 CPV tipi, no kuriem 30 tiek iegūti intīma kontakta ceļā.¹ Tādēļ inficēšanās ir iespējama jau agrīnās pubertātes periodā. Taču tagad par visu pēc kārtas.

CPV vīrusu grupa

CPV ir ļoti plaši izplatīts, tāpēc gandrīz katrai seksuāli aktīvai personai dzīves laikā ir risks inficēties. Daži CPV tipi var izraisīt nepatīkamas, bet veselībai nekaitīgas dzimumorgānu kārpas. Turpretī citi tā saucamie “augsta riska” CPV tipi, var izraisīt ļaundabīgus audzējus.

Infekciju nepamana

Inficēšanās ar vīrusu tiešas pārneses laikā nav ne redzama, ne jūtama. Arī pati ar CPV saslimusī persona nepamana, ka ir inficēta. Tādēļ ar CPV var neapzināti inficēt arī citus. 90% gadījumu infekcija pāriet, neatstājot sekas, un izzūd pati no sevis. Tomēr 1 no 10 cilvēkiem inficēšanās var izraisīt noteiktus ļaundabīgus audzējus un slimības gan vīriešiem, gan sievietēm.¹

Visaugstākais inficēšanās risks pastāv, veidojot dzimumattiecības

Katrai seksuāli aktīvai personai ir risks inficēties ar CPV.

CPV var pārnest intīma kontakta ceļā – tas nozīmē, ka to var arī pārnēsāt, vien saskaroties ar gļotādu un neveicot dzimumaktu.

Pat vienkārša saskare ar inficētu gļotādu var izraisīt inficēšanos. Tas nozīmē, ka infekcijas pārnesēi pietiek vien ar pieskārieniem, glāstiem intīmā kontakta laikā.

Kādas slimības ir saistītas ar CPV?



Dzimumorgānu kondilomas

Kā atpazīt dzimumorgānu kondilomas?

Dzimumorgānu kondilomas, ko sauc arī par dzimumorgānu kārpām vai profesionālajā valodā par condyloma acuminata, ir ādas izaugumi, kas parādās kā mazi bālgani, sarkanīgi vai brūngani un zvīņaini mezgliņi. To virsma un forma bieži līdzinās avenēm. Ja tās netiek ārstētas, dzimumorgānu kondilomas var izaugt un sākt atgādināt gaiļa seksti vai izskatīties kā ziedkāpostu ziedu rozetes.



Zema riska CPV tipi var izraisīt tik ļoti nevēlamās dzimumorgānu kondilomas

Dzimumorgānu kondilomas

izraisa CPV tipi ar zemu vēža risku, jo īpaši 6. un 11. tips. Dzimumorgānu kondilomas parādās ne ātrāk kā 2 nedēļas pēc inficēšanās. Lai arī dzimumorgānu kondilomas nav bīstamas veselībai un parasti nav arī sāpīgas, tās rada psiholoģisku stresu. Turklāt kondilomās esošais vīruss ir ārkārtīgi lipīgs. Vairāk nekā 60% cilvēku, kuru partneriem ir dzimumorgānu kondilomas, arī pašiem attīstās kondilomas ģenitālajā apvidū.⁴

CPV izraisītas dzimumorgānu kondilomas

Galvenokārt vīriešiem: Galvenokārt sievietēm:

- | | |
|-------------------------|--------------------|
| • uz dzimumlocekļa | • uz kaunuma lūpām |
| • uz sēklinieku maisiņa | • maksts ieejā |
| • anālajā apvidū | • anālajā apvidū |



Vēzis

Vai iespējams savlaicīgi identificēt pirmsvēža stadijas?

Sievietēm regulāra vēža profilaktisko pārbaūžu veikšana ir ļoti svarīga, jo pirmsvēža izmaiņas nerada sūdzības un tām nav simptomu. Dzemdē kakla skrīninga mērķis ir atrast izmaiņas dzemdē kakla gļotādā. Tās sauc par priekšvēža izmaiņām. Latvijā valsts apmaksātu dzemdē kakla vēža profilaktisko pārbaudi var veikt ikvienai sievietei vecumā no 25 līdz 70 gadiem. Uzaicinājuma vēstule veikt dzemdē kakla skrīninga izmeklējumu tiek nosūtīta pa pastu uz sievietes deklarēto adresi vai elektroniski uz e-adresi (portālā latvija.gov.lv). Tā tiek nosūtīta aptuveni 3 mēnešu laikā pēc dzimšanas dienas. Uzaicinājums tiek nosūtīts:

- Sievietēm vecuma grupā no 25 līdz 29 gadiem reizi trijos gados.
- Sievietēm vecuma grupā no 30 līdz 70 gadiem reizi piecos gados.

Bieži CPV infekcija paliek nepamanīta mēnešiem vai pat gadiem ilgi.

Augsta riska CPV tipi var izraisīt noteiktus ar CPV saistītus ļaundabīgus audzējus

Ar CPV saistītie ļaundabīgie audzēji

Augsta riska CPV tipi var izraisīt patoloģiskas šūnu izmaiņas vairākus gadus pēc inficēšanās. Ja šīs izmaiņas netiek savlaicīgi atklātas un novērstas, tās var attīstīties, piemēram, izraisot dzemdē kakla vai anālo vēzi. Vairāk nekā 70% no šiem vēža gadījumiem rada 16. un 18. tipa CPV, kam piemīt augsts risks.⁵

CPV izraisīts vēzis

Iespējamie vēža veidi ir:

- dzemdē kakla vēzis
- maksts vēzis
- vulvas vēzis
- anālās atveres vēzis

Kā sevi pasargāt no CPV?

Latvijas valsts imunizācijas kalendārā iekļauta vakcinācija pret cilvēka papilomas vīrusu. Par valsts līdzekļiem vakcinācija pret CPV infekciju tiek organizēta pie ģimenes ārsta. Jauniešiem valsts apmaksāta vakcinācija pret CPV ir sākot no 12 gadu vecuma līdz pat 25 gadiem (ieskaitot) un pieaugušajiem noteiktās riska grupās.⁶

Uzticama aizsardzība

Infekcijas pārnese CPV gadījumā ir ārkārtīgi augsta. Vīriešu un sieviešu prezervatīvi mazina inficēšanās risku un nodrošina būtisku aizsardzību pret citām seksuāli transmisīvajām slimībām, piemēram, pret AIDS, hepatītu un sifilisu. Tomēr CPV vīrusi ir tik ļoti lipīgi, ka pat drošs sekss negarantē pilnīgu aizsardzību pret inficēšanos. Vīrusus var pārnēsāt arī ar gļotādu, ko nesedz

vīriešu vai sieviešu prezervatīvs – piemēram, priekšspēles/glāstīšanas vai orālā sekss laikā.

Visuzeitīgākā aizsardzība ir vakcinācija pret CPV, kas pasargātu no slimībām, ko izraisa cilvēka papilomas vīrusa dzimumorgānu kārpas un vēzi izraisošie CPV tipi. Tie, kas būs vakcināti, spēs ne tikai pasargāt sevi, bet arī palīdzēs novērst CPV izplatību.



Vakcīnas panesamība

Pasaules Veselības organizācija informē, ka CPV vakcīnas drošības profils tiek uzskatīts par labu. Tāpat kā jebkurām zālēm, arī vakcīnai var būt nevēlamas blakusparādības. Apspriediet ar savu ārstu ieguvumus, ko sniedz vakcinācija, un iespējamās blakusparādības.



Valsts rekomendēta vakcinācija

Jauniešiem valsts apmaksāta vakcinācija pret CPV ir sākot no 12 gadu vecuma līdz pat 25 gadiem (ieskaitot) un pieaugušajiem noteiktās riska grupās.⁶



Kur var vakcinēties?

- Ģimenes ārsta praksē.
- Bērnu klīniskās universitātes slimnīcas – Ģimenes vakcinācijas centrā ar ģimenes ārsta nosūtījumu.



Vakcīna bērniem

*Imūnsistēma uz vakcināciju
vislabāk reaģē agrīnās
pubertātes sākumā.*

Vakcinācija agrīnā pubertātes vecumā pasargā bērnu pirms viņa pirmajiem intīmajiem kontaktiem un tādējādi nodrošina maksimālu aizsardzību.

Vakcīna pieaugušajiem

Pasargā sevi no CPV arī pieaugušā vecumā. Ja jau esat inficējies ar vienu cilvēka papilomas vīrusa tipu, nav par vēlu pasargāt sevi no citu tipu CPV, ar kuriem vēl neesat saskāries.

Tāpat svarīgi atcerēties, ka vakcinācija var pasargāt no visizplatītākajiem, taču ne no visiem CPV tiem. Jebkura vecuma sievietēm vakcinācija neaizstāj regulāru ginekoloģisko apskati. Tam ir daudz iemeslu, bet viens no tiem, ka sākotnēju dzemdes kakla pirmsvēža stadiju agrīni var atklāt tikai šādas apskates laikā. Tas var izglābt dzīvību.

Aicinām konsultēties ar ārstu vai farmaceitu par vakcīnas lietošanu.
Uzmanīgi izlasiet pilnu zāļu aprakstu vai atbilstošu informāciju uz iepakojuma.

ZĀĻU NEPAMATOTA LIETOŠANA IR KAITĪGA VESELĪBAI



CPV ir vīrusi, kas visbiežāk izplatās seksuāli transmisīvā ceļā. Veicot vakcināciju pret CPV, tā pasargā pret galvenajiem CPV tiem, kuri izraisa dzimumorgānu kārpas un vēzi.

CPV – cilvēka papillomas vīruss

Atsauces

1. WHO Questions and answers about human papillomavirus. Iegūts no: https://cdn.who.int/media/docs/librariesprovider2/default-document-library/who-hpv-qa.pdf?sfvrsn=d0bf716b_3 [sk. 05.01.2023.].
2. Center for Disease Control and Prevention. Iegūts no: <https://www.cdc.gov/hpv/parents/vaccine/six-reasons.html> [sk. 05.01.2023.].
3. Latvijas iedzīvotāju reproduktīvā veselība. Pārskats par situāciju 2003.-2011. Iegūts no: http://www.rsu.lv/sites/default/files/imce/Dokumenti/311_papardeszieds_web_compressed.pdf [sk. 16.08.2015.].
4. Anic GM, Giuliano AR. Genital HPV infection and related lesions in men. *Prev Med.* 2011 Oct;53 Suppl 1(Suppl 1):S36-41. doi: 10.1016/j.ypmed.2011.08.002. PMID: 21962470; PMCID: PMC3495069.
5. de Martel C, Plummer M, Vignat J, Franceschi S. Worldwide burden of cancer attributable to HPV by site, country and HPV type. *Int J Cancer.* 2017 Aug 15;141(4):664-670. doi: 10.1002/ijc.30716. Epub 2017 Jun 8. PMID: 28369882; PMCID: PMC5520228.
6. Grozījumi Ministru kabineta 2000. gada 26. septembra noteikumos Nr. 330 "Vakcinācijas noteikumi." Iegūts no: <https://www.spkc.gov.lv/lv/media/23540/download?attachment> [sk. 03.09.2025.]

Gardasil 9 drošības informācija materiāliem, kuru mērķauditorija ir sabiedrība

Gardasil 9 lietošana. Gardasil 9 ir vakcīna bērniem un pusaudžiem no 9 gadu vecuma un pieaugušajiem.

Nelietojiet Gardasil 9, ja Jums vai Jūsu bērnam: ir alerģija pret aktīvajām vielām vai kādu citu šīs vakcīnas sastāvdaļu;

attīstījusies alerģiska reakcija pēc Gardasil vai Silgard (CPV 6., 11., 16. un 18. tipi), vai Gardasil 9 devas saņemšanas.

Brīdinājumi un piesardzība lietošanā. Konsultējieties ar savu ārstu, farmaceitu vai medmāsu, ja Jums vai Jūsu bērnam:

- ir asiņošanas traucējumi (slimība, kad asiņošana ir spēcīgāka nekā normāli), piemēram, hemofilija;
- ir novājināta imūnsistēma, piemēram, ģenētiska defekta, HIV infekcijas vai zāļu, kas ietekmē imūnsistēmu, dēļ;
- ir slimība ar stipru drudzi. Taču neliels drudzis vai augšējo elpceļu infekcija (piemēram, saaukstēšanās) nav iemesls vakcinācijas atlikšanai.

Pēc adatas ieduršanas (galvenokārt pusaudžiem) var rasties ģībonis, reizēm ar sekojošu kritienu. Tāpēc pastāstiet ārstam vai medmāsai, ja iepriekš injekcijas laikā esat zaudējis samaņu. Tāpat kā citu vakcīnu lietošanas gadījumā, Gardasil 9 pilnībā nevar aizsargāt visus, kuri saņēmuši vakcīnu.

Lūdzu, pastāstiet ārstam vai farmaceitam par visām zālēm, kuras Jūs vai Jūsu bērns lieto, pēdējā laikā esat lietojuši vai varētu lietot, ieskaitot zāles, ko var iegādāties bez receptes.

Ja Jūs esat grūtniece, ja domājat, ka Jums varētu būt grūtniecība, vai plānojat grūtniecību, pirms vakcīnas saņemšanas konsultējieties ar ārstu. Gardasil 9 drīkst ievadīt sievietēm, kuras baro bērnu ar krūti vai plāno barot bērnu ar krūti.

Iespējamās blakusparādības. Tāpat kā citas vakcīnas, šī vakcīna var izraisīt blakusparādības, kaut arī ne visiem tās izpaužas. Pēc Gardasil 9 lietošanas var novērot tālāk minētās blakusparādības. Ļoti bieži (var skart vairāk nekā 1 no katriem 10 cilvēkiem): blakusparādības injekcijas vietā (sāpes, pietūkums un apsārtums) un galvassāpes. Bieži (var skart ne vairāk kā 1 no katriem 10 cilvēkiem): blakusparādības injekcijas vietā (zilumi un nieze), drudzis, nogurums, reibonis un slikta dūša. Kad Gardasil 9 lietoja kopā ar kombinēto difterijas, stingumkrampju, garā klepus [acelulārā komponenta] un poliomielīta [inaktivēta] vakcīnu revakcinācijai tās pašas vizītes laikā, biežāk novēroja pietūkumu injekcijas vietā. Ziņots par ģiboni, ko dažkārt pavada trīce un stīvums. Tā kā retākos gadījumos novēro ģiboni, 15 minūtes pēc CPV vakcīnas ievadīšanas pacients jānovēro.

Blakusparādības, par ko ziņots Gardasil vai Silgard lietošanas gadījumā, un kuras ir iespējamās arī pēc Gardasil 9 lietošanas. Ziņots par alerģiskām reakcijām. Dažas no šīm reakcijām bija smagas. Iespējamie simptomi ir apgrūtināta elpošana, sēkšana, nātrene un/vai izsitumi. Līdzīgi kā citām vakcīnām, vispārējā lietošanas laikā ziņots par šādām blakusparādībām: muskuļu vājums, neparastas sajūtas, tirpšana rokās, kājās un ķermeņa augšdaļā vai apmulsums (Gijēna-Barē sindroms, akūts diseminēts encefalomiēlīts), vieglāk nekā parasti rodas asiņošana vai veidojas asinsizplūdumi un ādas infekcija injekcijas vietā.

Vairāk informācijas par vakcīnas drošību skatīt Gardasil 9 lietošanas instrukcijā. Receptšu medikaments.

Aicinām konsultēties ar ārstu vai farmaceitu par vakcīnas lietošanu.

Uzmanīgi izlasiet pilnu zāļu aprakstu vai atbilstošu informāciju uz iepakojuma.

ZĀĻU NEPAMATOTA LIETOŠANA IR KAITĪGA VESELĪBAI



Atbildes uz visbiežāk uzdotajiem jautājumiem
par cilvēka papilomas vīrusu:



www.cpv-info.lv



SIA "Merck Sharp & Dohme Latvija"
Skanstes iela 50A, Rīga, LV-1013, tālr.: 67025300
Materiāls sagatavots 2023. gada augustā. LV-GSL-00073
Copyright © 2025 Merck & Co., Inc., Rahway, NJ, USA and its affiliates.
All rights reserved

Aicinām konsultēties ar ārstu vai farmaceitu par vakcīnas lietošanu.
Uzmanīgi izlasiet pilnu zāļu aprakstu vai atbilstošu informāciju uz iepakojuma.

ZĀĻU NEPAMATOTA LIETOŠANA IR KAITĪGA VESELĪBAI